

Posudek diplomové práce

Bc. Lenka Javůrková

Srovnání dvou českých překladů románu *Mephisto* od Klause Manna

Praha 2018, vedoucí práce: Mgr. Věra Kloudová, Ph.D. 139 stran + přílohy.

Diplomová magisterská práce Lenky Javůrkové se zabývá srovnáním dvou českých překladů románu Klause Manna *Mefisto* (1936). Jedná se o překlad Markéty Slonkové z roku 1937 a o překlad Anny Siebenscheinové, který poprvé vyšel v roce 1962 a posléze byl hojně vydáván i v dalších letech, na rozdíl od překladu prvního.

Diplomantka v prvním oddílu seznamuje se stavem zkoumané problematiky, s použitými metodami a nastiňuje pracovní hypotézu, jež se týká disproporce ve vydávání obou českých překladů. Autorka předpokládá, že překlad ze 60. let od známé překladatelky, vícekrát vydaný, bude kvalitativně lepší než překlad méně známé překladatelky ze 30. let. Správně zmiňuje hypotézu vícenásobného překladu a další podotázky, počítá i s tím, že se hypotéza nemusí potvrdit – v tom případě je třeba se ptát, co jiného mohlo vést k disproporci ve vydávání obou překladů.

Diplomová práce zasazuje téma srovnání překladů do širšího kontextu. Zabývá se biografií Klause Manna (kapitola 2), pozadím vzniku a vydávání románu *Mefisto*, jeho divadelní a filmovou adaptací i překlady do cizích jazyků (kapitola 3). Následující oddíl (kapitola 4) seznamuje s překlady Klause Manna do češtiny, i vztahem tohoto autora k českému prostředí, kapitola 5 se už věnuje přímo překladům *Mefista* do češtiny. Autorka neopomíná ani profil překladatelek a nakladatelů. V oddílu 6 se věnuje recepci románu v německojazyčném i českém prostředí, a to včetně rozhlasu a divadla.

Stěžejní kapitola 7 je věnována analýze a srovnání překladů. Autorka uvádí potvrzenou hypotézu, že Slonková při překladu vycházela z prvního exilového vydání (1936), kdežto Siebenscheinová z vydání z roku 1956. Pro účely analýzy k tomuto faktu přihlíží, a exponovaná místa srovnává s hůře dostupným vydáním exilovým. V analýze vychází z Kathariny Reiss, rozpracovává však jednotlivé body v závislosti na daném textu. Zmiňuje vnějazykové znaky překladů, posléze znaky vnitroязыkové, kde dále vychází z myšlenek Levého a Popoviče. Kromě jednotlivých rovin (např. osobní jména, zeměpisné a místní názvy, expresivita, významové posuny apod.) se věnuje i rozdílům mezi jednotlivými vydáními překladu Siebenscheinové a zamýšlí se nad možností ovlivnění jejího překladu překladem Slonkové, a domnívá se, že Siebenscheinové spíše volila metodu distančního překladu. Jednotlivé poznatky z analýzy jsou kromě zevrubného popisu doloženy v příložených přehledných tabulkách na str. 140 a 141.

Nedílnou součástí práce je tematika stárnutí překladu (kapitola 8) a vývoj překladatelských metod (kapitola 9), ve které navazuje na několik předchozích diplomových prací týkajících se tohoto tématu (Richterová 2010, Nováková 2014, Řeřichová 2017). Správně zde vychází i z absolventské práce Hájkovy (2016), věnující se kontextu osobnosti O. Fischera.

V závěru autorka shrnuje základní poznatky své diplomové práce, především zde rozebírá počáteční hypotézu, jež nebyla potvrzena – překlad Slonkové se vedle překladu Siebenscheinové nejeví jako zastaralý nebo nekvalitní, naopak oba jsou funkční a přijatelné.

Autorka se tedy snaží zodpovědět otázku, proč druhý překlad vůbec vznikl a byl tak hojně vydáván. Zmiňuje změnu politických podmínek (s tím souvisí např. změna jednoho příjmení v románu), dále eliminaci překlepů a další jevy (vše podrobně popsáno už v kapitole 7).

Diplomová práce je doplněna bohatou logicky strukturovanou bibliografií. Celou práci doprovázejí hojné citace i doplňující poznámky pod čarou s dalšími odkazy na literaturu. Autorka tím dokládá, že se diplomové práci věnovala s neobvyklou péčí několik let a vyhledávala adekvátní zdroje, jež jsou všechny poctivě ocitovány. Celá práce je psána odborným stylem, vyskytuje se v ní minimum překlepů.

Tato diplomová práce dokládá schopnost autorky adekvátním způsobem porovnat dva překlady jednoho díla a vše zasadit do širšího kontextu. Při rešerši neopominula ani hůře dostupné zdroje (prezenčně přítomné pouze v berlínské knihovně), má cit pro uvádění vhodné sekundární literatury. Mohu tedy konstatovat, že diplomová práce vyniká neobyčejnou pečlivostí a smyslem pro detail. Formální úprava je bezvadná.

Vzhledem k výše uvedenému doporučuji diplomovou práci Lenky Javůrkové k obhajobě a navrhuji ji ohodnotit známkou **v ý b o r n ě**.

V Praze dne 25. 8. 2018

Věra Kloudová, Ph.D.